

پژوهش حاضر، گوشه‌ای است از دغدغه‌نخزنه در باب مسائل مربوط به حوزه زنان در سطح روابط بین الملل و منطقه‌ای که کشور عزیزم ایران در آن قرار دارد.

تحقیق را تقدیم می‌کنم:

- به تمام زنان دنیا که پیدا کردن هویت واقعی شان و تلاش برای بدست آوردن استقلال و منبریت واقعی خویش، آنها را وادار به تفکر و خودشناسی، می‌کند.

- به مادر عزیز تر از جانم که الگوی مقاومت و تنهایی و مبارزه برای زندگی و روح بزرگ یک زن در زندگیم می باشد. کسی که عشق به تفکر و مطالعه را به من آموخت.

- به روح پدرم که اعتقادم بر این است که در تمام سختت، نگاه نگران پدرانه اش، همراهم بوده است.

- به برادرم، که همواره قوی ترین حامی من در رسیدن به آزادی و استقلالم می باشد.

- به خواهرم، که با مهربانی های خواهرانه اش، دلگرمم کرد.

من این پایان نامه را با هدف ارائه بحث و آمار جدیدی از وضعیت زنان و ارتباط آن با مهاجرت در حوزه بین المللی انجام داده ام. لازم است در اینجا از کسانی که در به پایان رساندن این تحقیق مرّیاری کردند، تقدیر نمایم.

سپاس فراوان

از استادان عزیز و محترم، آقای دکتر حسین سلیمی (راهنما) و دکتر ابومجد عسکر خانی (مشاور) که رهنمودهایشان در این باب باعث ایجاد انگیزه بیشتر و رشد فکری و روحی من بود. از راهنمایی خانم اشرفی در موسسه حامی (حمایت از زنان افغان و عراق)، خانم حسینی و عدنان در موسسه ایراک، دوست عزیز ایرانی-افغانی ام، نسیم حسینی، که در پر کردن پرستنامه های زنان افغان بسیار به من کمک کرد. دختر عموی عزیزم آیتا تیموری که در به سرانجام رساندن پرستنامه زنان ایرانی، همراه من بود. همچنین از سرکار خانم مجمع به خاطر فصل پنجم پایان نامه، سپاس دارم.

1. بیان مسئله

نگاهی گذرا به انبوهه اساطیر ملت های مختلف و مجموعه باورهای قومی واندیشه وارشان نشان می دهد

که در گذشته های دور عنصر زمین، زاینده گی و به دنبال این دو، زن به عنوان نماد این زاینده گی تا چه پایه ارزشمند و پرستیدنی بوده است. هومر در نیایش های خود چنین آواز سر می دهد: «من زمین را می ستایم، مادر عالم که نشستگاه های استوار دارد، جده گر امی که بر خوانش همه موجودات روزی می خورند. این تویی که می توانی به مردگان حیات ببخشی و نیز زندگی را از آنان بازگیری . نیکبخت آنکه تو وی را به نیکخواهی ات بنوازی، برای چنین کسی کشتزار زندگی بسیار بر خواهد داد ، در صحرا گله هایش فزونی خواهند یافت و خانه اش آکنده از مال و خواسته خواهد شد.»

پر بیراه نخواهد بود اگر میل انسان کهن را به تشکیل ساختارهای مادرسالارانه و همچنین پرستش مادر_ الهه ها در ریشه های این تقدیس و بزرگ انگاشتن زمین و سخاوتمندی زاینده اش جست وجو کنیم. تا آنجا که براساس قول پوزانیاس، پلیدها، هفت خواهری که به مقام خدایی رسیده اند و صورت فلکی پروین را (که از هفت ستاره تشکیل شده)، ساخته اند، در نیایشی برای زئوس زمین را به حق مادر خود می خوانند: «ای زئوس بزرگ به یاری تو است که زمین بر می دهد. ما به حق او را مادر خود می خوانیم.» در آیین زرتشتی اهورا یک بخش زنانه دارد: سپندارمذ، که سنبل و الهه زمین است، نماد پارسایی، تحمل، فروتنی . او در جهان روحانی، مظهر مهر و بردباری و در جهان مادی فرشته موکل و نگهبان، بر زمین است. از آنجا که کشت و کار و آبادانی در آیین زرتشت، اعتباری بس ارجمند دارد، سپندارمذ موظف است که زمین را خرم و آباد، برپای دارد. انجام فعالیت های اقتصادی توسط زنان در آن دوران و وجود کامل و مثبت زن در امور اساسی زندگی آن زمان و اعمال کار و تجربه و به دست گرفتن ابتکار عمل موجد تشکیل این اسطوره بوده است . دراین آیین طرح بحث ایزد

زنان یک نوع اصالت دادن و اعتباربخشیدن به زنان است. در اساطیر ایرانی ایزد بانوان، زیبا و قدرتمند هستند که نماد برجسته آن آناهیتا است. در ایران، ناهید از احترامی عمیق برخوردار بوده، سرچشمه زندگی به شمار آمده و سپاسگزاری عمیق و صمیمانه‌ای را به خود اختصاص داده و هنوز نیز چنین است.

بشر با تولد، اولین مهاجرت خود را به روی کره خاکی آغاز کرد و این شروع راه پرفراز و نشیب او در سفر زندگی بود و هرگاه چیزی امنیت و عواطف او را به مخاطره کشاند، مهاجرت یکی از ابزارهای وی برای مقابله با شرایط دشوار بود. گاه موجود انسانی با ترک عادات و رفتارهای خویش مهاجرت را به صورت درونی آغاز کرد و گاه با پشت سر گذاشتن مرزهای ذهنی و عینی برای آمال و آرمانهای خود و باز تعریف آنها رنج مهاجرت را بر خویش هم‌وار ساخته است و زن، زمانی برای گریز از چارچوبهای تحمیل شده از سوی فرهنگ، قوانین، ساختار، مذهب، رسوم و باورهای نادرست اجتماعی خود آغازگر هجرتی بزرگ و گاه تلخ از باورها و عقایدش می‌شود، که در این راه با مهاجرت این گروه، جوامع آنها دچار زلزله جبران ناپذیری خواهد شد

مهاجرت پدیده جدیدی نمی‌باشد. مهاجرت بین‌المللی در سراسر تاریخ بشری رخ داده است که نتایج مثبت و منفی راهم برای کشور مبدأ، هم مقصد داشته است. این پدیده در ابتدا فرایندی اجتماعی است، اما در پی خود ابعاد دیگر سیاسی، اقتصادی، فرهنگی، حقوقی را به همراه دارد. جهان امروز از طریق تغییر شکل سریع در همه فضاها زندگی مشخص می‌شود. بررسی جهانی نقش زن در توسعه در جلسه دوم مجمع عمومی در بخش 59 آن ارائه شد که مسائل کلیدی در ارتباط با زنان و مهاجرت بین‌المللی را بیان کرد. مهاجرت زنان همیشه عنصر مهمی از مهاجرت بین‌المللی بوده است. مهاجرت پدیده‌ای است که همه نواحی جهان را تحت تاثیر قرار می‌دهد، به طوری که این پدیده جزو سیاست و دغدغه دولت‌ها به حساب می‌آید که اغلب این دغدغه بر روی ثبات داخلی و امنیت بین‌المللی شکل می‌گیرد. مهاجرت بین‌المللی می‌تواند و ممکن است باعث بحران

شود و چالش‌های مهمی را برای دولت‌ها و حقوق بشر نشان می‌دهد. به همین دلیل مهاجرت امروزه به عنوان بخشی از حقوق بشر جهانی در نظر گرفته می‌شود.

از مشخص‌ترین گرایش‌ها در مهاجرت، ورود زنان در جریان مهاجرت است که سابقاً بیشتر مردانه بوده است. برای چندین دهه نزدیک به نیمی از مهاجران در جهان امروز زنان بوده‌اند. زنان به طور فزاینده‌ای بازیگران اصلی در جنبش مهاجرت هستند. با توجه به ابعاد گوناگون مهاجرت زنان در طول مرزها، نیاز به درک بهتر مسائل در درون کشورهای اصلی و رابطه آن با علل مهاجرت زنان حساس می‌شود.

با حضور گسترده زنان در سیستم جهانی و گسترش جهانی شدن، از اوایل 1990 پدیده مونث‌سازی مهاجرت رشد کرده است که در بیشتر موارد از کشورهای در حال توسعه (با توجه به نقش و مشارکت در فعالیتها و جنبشها) به کشورهای صنعتی انجام می‌شود. همراه با تعداد کثیری از مردم که بعد از جنگ جهانی دوم به کشورهای دیگر مهاجرت کردند، گروهی از محققان بر روی جایگاه مشکلات و موفقیت‌های مهاجرت زنان از 1945 تمرکز کرده‌اند. به رغم این، با توجه به حضور قوی زنان در جریان مهاجرت، تا همین اواخر نقش زنان در مهاجرت تقریباً نادیده گرفته شده است. به ویژه به علل مهاجرت زنان، از کشورهای خاورمیانه کم توجهی شده است.

اولین تالیف و تمرکز جامع ادبیات بین الملل، بر روی زنان مهاجر آمریکای شمالی و اروپای غربی است، جایی که بیشترین مهاجران زن در آنجا مقیم شدند. تجزیه و تحلیل آمار زنان در جنبه‌های مختلف مطالعات اقتصادی، آموزشی، سلامتی و بهداشتی، قانونی، مذهبی، روانشناسی، اجتماعی، با توجه عمومی مهاجرت زنان ارتباط دارد. زنان مهاجر کشورهای در حال توسعه (بخصوص خاورمیانه)، سهم بالایی از مهارت‌های مختلف را در کشور مقصد دارند. در موارد بسیاری عدم امکانات و عدم حرکت در مسیر قانونی و موانع، باعث خروج این زنان و ایجاد پدیده مهاجرت اجباری (پناهندگی و قاچاق زنان) می‌شود که بیشتر به اروپا و آمریکای شمالی می‌باشد.

اکثریت مهاجران زن در حال حاضر و احتمالاً آینده از کشورهایی هستند که ساختار جامعه اعم از قوانین، خانواده، رسوم، حقوق و هویت زنان رانادیده گرفته است. در بسیاری از فرهنگهای جهان سوم و سنتی به زن هنوز به عنوان جنس دوم نگاه می شود. که این خود هسته اصلی تلاش بزرگ زنان در دست زدن به مهاجرت برای آزادی اندیشه و برطرف کردن تردیدهای هویتی خود برای رسیدن به خواسته هایشان است.

گسترش مهاجرت امروزه یکی از وجوه اجتماعی جهانی شدن می باشد. به رغم یک سری از محدودیتها و علم به این که ارقام و آمار بایستی با احتیاط بیشتری بیان شوند، تعداد افرادی که سرزمینشان را ترک کرده اند به طور واضح رشد یافته است. زمینه های اقتصادی و اجتماعی، مهاجران را قادر می سازد امنیت و پایداری خود را در مهاجرت بدست بیاورند و آنها را در پافشاری در زمینه مهاجرت مصمم می کند. مشروعیت اجتماعی برای مهاجرت زنان به معنی مجموعه هنجارهایی است که منجر به مهاجرت بین المللی زنان می شود. این سطح واسطه ای در مهاجرت عمیقاً ریشه در فاکتورهای اقتصادی - اجتماعی مانند میراث تاریخی پاداش کار زنان و یکپارچگی کشور درون اقتصاد جهانی که ناشی از زنانه شدن نیروی کار است، برابری جنسیتی و تحرک نیروی کار زنان، دارد.

در بحث مهاجرت بیشترین تاییدات بر روی فاکتور اقتصادی انجام می شود ولی فاکتورهای دیگر چون مسائل فرهنگی، تاریخی، نزدیکی جغرافیایی می تواند در تصمیم گیریها تاثیر بگذارد. جهانی شدن باعث حرکت زنان در طول مرزها شده است و تفاوت های جنسیتی و جهانی شدن در بعد اقتصادی در افزایش مهاجرت زنان نقش دارند.

کلید واژه: فقدان امنیت اجتماعی، تبعیض جنسیتی، بحران هویت، مشکلات اقتصادی، مهاجرت

2. اهداف تحقیق

زنان یکی از ستونهای اصلی در بنیان خانواده و جامعه می باشند . حضور موثر آنها در ابعاد مختلف را نمی توان منکر شد، مخصوصا در جوامع مسلمان، باور اینکه انسانها در دامان زن پرورش داده می شوند، وجود دارد. خروج این گروه که دارای ظرفیتهای قوی در عرصه های مختلف هستند، می تواند یکی از ستونهای اصلی را دچار تزلزل نماید. به دلیل ساختار مردانه در این جوامع (در حال توسعه) و عدم ایجاد بستر محکم برای ثبات شخصیت و جایگاه زنان ، کم رنگ بودن اعتماد جامعه به زنان، ما شاهد رشد مهاجرت و یا تمایل شدید به مهاجرت در زنان هستیم.

- ارائه آمار مناسب و دقیق و آگاهی بخشی در جامعه
 - جلوگیری از آسیبهای جدی در ساختار جامعه.
 - اهمیت بررسی علل مهاجرت از نظربین المللی، معاهدات بین المللی و کنوانسیونهای مختلف در ارتباط با زنان، مهاجرت، حقوق بشر.
 - ارائه راهکارهای مناسب سیاستگذاری، در زمینه بالا بردن کیفیت در ابعاد مختلف بنیاد جامعه و کاهش آمار مهاجرت.
 - کمک هم به دولتمردان و هم کارشناسان مربوطه هم به آگاهی زنان در زمینه های ساختاری و اجتماعی و شخصیتی (بیرونی و درونی) آنها.
- لازم به ذکر است که ارائه این تحقیق به معنای رد کامل جنبه های مثبت مهاجرت و تاثیرات آن بر روی جوامع مورد نظر نمی باشد.

3. بررسی ادبیات موضوع

بررسی ادبیات موضوع نشان می دهد که نگارش هایی در زمینه زنان و مهاجرت از زوایای مختلف انجام شده است، ولیکن، کمبود پژوهش در زمینه علل اولیه مهاجرت زنان در کشورهای خاورمیانه امری واضح است و خلاء ناشی از بررسی علل مورد نظر در تحقیقات گذشته لزوم نگارش این تحقیق را بیان می دارد. بر اساس مطالعات اینجانب، منابع به صورت خاص که به فرضیات مورد نظر پردازده وجود نداشت و بیشترین تالیفات و نوشته ها به ابعاد گوناگون پس از مهاجرت پرداخته است

بررسی ادبیات در زمینه مهاجرت زنان شامل 3 بخش میباشد:

- گروه اول و در هر سه مورد از ادبیات ذیل به بررسی مهاجرت داخلی و بین المللی، انواع مهاجرت،

مشکلات زنان مهاجر در کشورهای مقصد و حقوق بشر مربوط به پناهندگان و مهاجران و زنان می پردازد:

1- Susan forbes Martin , "Women and Migration," United Nation Division for the Advancement of Women (DAW), 14 January 2004 .

2- ----- , "Women Immigrants: stewards of the 21st century family," February 2009, NEW AMERICA MEDIA

3- Paul R. Viotti and Mark V. Kauppi, University of Denver and Department of Defense, "International Relations and World Politics: Security, Economy, Identity," 2/E, Publisher: Longman, Copyright 2001

- گروه دوم به بررسی برخی علل مهاجرت زنان، نگاه تاریخی به آگاهی و جنبش زنان در خاورمیانه،

ارتباطشان با مهاجرت می پردازد. تحول، استقلال و آگاهی و جنبش زنان در کشورهای خاورمیانه و در

این میان سه کشور نامبرده در این تحقیق، باعث به وجود آمدن سیر تاریخی شده است که در هر دو

مقاله ذیل به خصوص شماره پنجم به تفصیل به آن پرداخته شده است

4- Stephen Castles , "International Migration at the Beginning of the Twenty- first century: global trends and issues," UNESCO, 2000.

5- Nikki R. Keddie "Women in Middle East 'Past and Present,'" published by Princeton University Press, 41 William Street, Princeton, New Jersey 08540, 2007.

- گروه سوم به ارتباط تئوریهایی چون نئو مارکسیسم، لیبرالیسم، فمینیسم، جهانی شدن با مهاجرت می پردازد، تئوری مارکسیسم به ارتباط اقتصاد و مسائل مربوط به آن در مهاجرت پرداخته است. در قسمت اعظم هردو مقاله، مارکسیسم به مشکلات بعد از مهاجرت و نابرابری اقتصادی در کشور مقصد پرداخته است. فمینیسم به تبعیض و نابرابری روابط جنسیتی چه قبل و بعد از مهاجرت (بیشتر) اشاره کرده است.

6- Pierrette Hondagneu - Stele, "Feminism and Migration," The annals of the American Academy of Political and social science 2000, [Http://ann.sagpub.com/cgi/content/abstract/571/1/10](http://ann.sagpub.com/cgi/content/abstract/571/1/10).

7- Eytan Meyers, "Theories of International Immigration Policy – A Comparative Analysis," International Migration Review, Vol. 34, No. 4. (Winter 2000) pp 1245- 1282.

- در ادامه و بررسی ادبیات موضوع، خلاء و در برخی موارد عدم پرداخت دقیق و شفاف علت مهاجرت از کشور مبدا مشاهده شد به همین دلیل نگارنده با ارائه آمار و اثبات فرضیه، به بیان علل مهاجرت زنان پرداخته است.

4. سوال اصلی:

عوامل تاثیرگذار بر مهاجرت زنان مهاجر و پناهنده در سه کشور ایران، عراق، افغانستان کدامند؟

5. فرضیه:

1- تبعیض جنسیتی 2- بحران هویت 3- فقدان امنیت اجتماعی 4- مشکلات اقتصادی از مهمترین عوامل مهاجرت زنان در کشورهای ایران، عراق، افغانستان می باشد.

6. متغیرها:

این تحقیق شامل دو متغیر مستقل و وابسته میباشد

1- متغیر وابسته: مهاجرت زنان

2- متغیر مستقل: تبعیض جنسیتی، بحران هویت، فقدان امنیت اجتماعی، مشکلات اقتصادی

7. متدولوژی تحقیق

روش مورد استفاده استفاده، پیمایشی و کتابخانه ای می باشد. در این تحقیق اطلاعات از طریق پرسشنامه بدست آمده و علاوه بر پرسشنامه از روش مصاحبه اکتشافی نیز استفاده شده است. در این خصوص از حدود 30 زن مهاجر با ملیت های ایرانی، افغان و عراقی مصاحبه هایی صورت گرفت. هدف از انجام این مصاحبه ها روشن شدن جنبه های مهم مسئله، وسعت بخشیدن به میدان نظری تحقیق، یافتن ایده ها و اطلاع پیدا کردن از

تجربیات این گروه از زنان در مورد مهاجرت بود در کنار آن از تحقیقات کتابخانه ای، استفاده از مقالات و کتب متفاوت و اینترنت نیز در این پژوهش استفاده شده است

8. مفاهیم:

1. فقدان امنیت اجتماعی¹: مفهوم وسیع نئورئالیستی از امنیت، شامل گروه وسیعی از تهدیدات بالقوه را معنی می دهد که از مسائل اقتصادی، اجتماعی، شروع و به حقوق بشر و مهاجرت ختم می شود. مطالعات عمیق امنیت هم حرکت از پایین در سطح امنیت فردی یا بشری، هم سطح بالای امنیت بین المللی یا جهانی همراه با امنیت اجتماعی و منطقه ای را نشان می دهد. امنیت به عنوان ویژگی نظام اجتماعی است. مسئله اصلی در بحث امنیت تعریف مشخص و وسیع تهدید است (Mesjasz, 2004: 5). می توان برداشت کرد که عدم امنیت اجتماعی یعنی وجود تهدید (بالحق یا بالفعل) و عدم اعتماد که در اجتماع یا واحد اجتماعی رخ می دهد. تهدید کننده میتواند فرد یا دولت یا ترس درم حیط باشد. خشونت (ساختاری و فردی) و جنگ از شاخصه های این مفهوم است.

2- تبعیض جنسیتی²: رفتار غیر منصفانه باشخص براساس جنسیت مردانه یا زنانه. تبعیض جنسیتی، عمل ممانعت ناعادلانه، زمانی که شخصی به دنبال دریافت شغل، ترقی یا منافع دیگر است. تبعیض جنسیتی بیشتر بر روی زنان اثر می گذارد که احساس می کنند به طور ناعادلانه به نفع مردان مورد تبعیض قرار گرفته اند.

¹ . Social Insecurity

². Gender Discrimination

(Human Rights Education, 2010: 2) مستحق ندانستن زنان در حقوق برابر مانند مردان . مثل

محدودیت دررای دادن ، محدودیت داشتن در فرصتهای شغلی و آموزشی -

(Law Library - American Law and Legal Information, 2010: 3) نابرابری درحقوق زنان در

خانواده، محیط کار، محیط آموزشی، محافل قضایی از شاخصهای این مفهوم است.

3- بحران هویت¹: سرچشمه اصلی هویت از فعل و انفعال اولیه فطرت کودک با عملکرد مادر لاشی

می شود ، که ساختار درون فکری اولیه را کسب می کند و خودش را از طریق گزینش تعیین هویت‌های بعدی

تصحیح می کند. هویتی بهم پیوسته، شامل تصویر واقعی عینی، یکنواختی ذهنی، رویکردهای سازگار است

(هویت درونی). هویت در روابط بادیگران شکل می گیرد (هویت اجتماعی). (Ergene, 2008: 1)

تغییر واختلال در بهم پیوستگی ، ایجاد بحران می کند . نوسازی، هویت سیاسی واجتماعی فرد را تهدید

می کند و به ایجاد تضاد فردی بین الگوهای خود و الگوهای جدید کمک می کند. فوری ترین پیامد بحران

هویت، افراط در سطح نخبگان جامعه است . (Samuel and akhtar,1996: 1) از نظر کاستلز مفهوم هویت ،

منشاء انسانی از تجربیات و ادراک است (Held and McGraw,2007: 162) تغییر نگرش مذهبی، گذارهنجارها

وارزشها (نگرش سنتی خانواده و نگرش جدید نسل زنان امروزو آگاهی از ارزشها)، قومیت از شاخصهای بحران

هویت است.

1. Identity Crisis

4- مشکلات اقتصادی¹: تعریف عنوان مشکل اقتصادی، عنوان دیگری برای کمیابی است . جامعه

خواسته‌ها و نیازهای نامحدود دارد اما منابع مورد استفاده برای رضایتشان، محدود است. منابع کافی برای ایجاد هر چیزی که شخص نیاز دارد، وجود ندارد. و اینکه برخی مردم باید بدون آن چیزهایی که نیاز دارند، سر کنند.

(Economic Glossary,2010: 1)

*عدم راهیابی در تصمیم‌گیری یا مشارکت اقتصادی

*حضور در تعیین مسائل مادی، پولی، تجاری و مسائل دیگر اقتصادی به صورت ضعیف

*از دست دادن شغل حرفه‌ای و مهارتی

(International Institute for sustainable Development,2010: 1)

بیکاری، کمبود دستمزد، منزلت کاری (عدم دستیابی به شرایط شغلی دلخواه) از شاخصه‌های این مفهوم

است.

مهاجرت: مهاجرت ، عبور از مرز واحد سیاسی یا اداری برای مدت مشخص را معنی می‌دهد. که شامل

مهاجرت داخلی و بین‌المللی می‌باشد. مهاجرت داخلی حرکت شخصی از یک ناحیه به ناحیه

دیگر در بین یک کشور است مهاجرت بین‌المللی عبور از مرزهایی که دولتها را از همدیگر جدا می‌کند،

معنی می‌دهد. در مهاجرت بین‌المللی با دو نوع مهاجرت برخورد می‌کنیم: 1- ارادی (قانونی) 2-

اجباری (غیرقانونی) یعنی افرادی که معمولاً در جستجوی کار بدون مدارک لازم و اقامت، وارد کشوری

می‌شوند. (Castles, 2000: 270)

1. Economical Problems

در تعاریف دیگر، مهاجرت شامل تغییر مکان دراز مدت اختیاری و اجباری مردم از/درطول مرزهای ملی

است. (Eases and Lawson,2010: 1)

حرکت زنان ازعراق به ایران یا سوئد از شاخصهای این مفهوم است.

9. مشکلات تحقیق:

- این قبیل مطالعات در کشورهای جنوب کمتر مورد کنکاش قرارگرفتند.
- اصولاً درجوامع جهان سوم و مسلمان که ازدیرباز تعاریف مردسالارانه، ساختارهرمی (بالا به پایین) فضای حاکم بر جامعه را در بر گرفته است، پژوهشی در باب زنان، خصوصاً در ابعاد حقوقی و اجتماعی و هویتی آنها، محدودیت‌های زیادی را بوجود می‌آورد.
- درپژوهشهای انجام شده درحوزه زنان به ویژه درارتباط با عنوان این پایان نامه یعنی مهاجرت زنان، تحقیقات انجام شده بیشتر به مسائل ومشکلات زنان مهاجر پس از مهاجرت درکشورهای مقصد پرداخته است.
- درعین حال بررسی مهاجرت درکشورهای شمال وارا نه آمارها ومستندات، قابل تعمیم وانتقال به پژوهشهای درون جامعه کشورهای نامبرده (درحال توسعه) نمی باشد، زیرا سنتها و چارچوبهای اجتماعی وساختاردراین جوامع، آمارها و نظریهها و مستندات علمی را تحت الشعاع قرار می دهد.
- بررسی ادبیات موضوع نشان می دهد که نگارشهای درزمینه زنان و مهاجرت از زوایای مختلف انجام شده است، ولیکن، کمبودپژوهش در زمینه علل اولیه مهاجرت زنان در کشورهای خاورمیانه امری

واضح است و خلاءناشی از بررسی علل مورد نظر در تحقیقات گذشته ، لزوم نگارش این تحقیق را بیان می‌دارد.

- عدم دسترسی به آمار معتبر سزمانهای ذی صلاح و ذیربط
- عدم همکاری لازم و ارائه پاسخ شفاف از طرف زنانی که برای پر کردن پرسشنامه انتخاب شدند
- در برخی موارد سخت گیری و عدم همکاری از طرف کارمندان سفارتهای مختلف در ارتباط با مطرح شدن سوالات.

10. علل انتخاب موضوع و انگیزه:

- علاقه مندی شخصی اینجانب و دغدغهای بی شمار در رابطه با مسائل زنان در سطح روابط بی‌الملل.
- عدم بررسی متغیرهای بیان شده در پایان نامه به ویژه مسائلی چون بحران هویت و عدم امنیت اجتماعی زنان که از معضلات مهم امروز این گروه می‌باشد
- بررسی ها نشان می‌دهد که در موارد بسیار، زنان پس از مهاجرت دچار چالشهای فراوان بوده و با خطرات زیادی برخورد می‌کنند و این انگیزه ای بود برای تحقیق درباره اینکه چه عواملی قبل از مهاجرت ، انگیزه خروج آنها از کشور را ایجاد می‌کند.
- همسایگی ایران با دو کشور عراق و افغانستان و نزدیکی فرهنگی، سیاسی، اجتماعی، تاریخی زنان که بین این سه کشور وجود دارد

11. سازماندهی تحقیق:

این پایان نامه از کلیات و پنج فصل و نتیجه گیری تشکیل شده است

در کلیات، به بیان مسئله و توضیحات کلی در رابطه با مهاجرت پرداخته شده است . همچنین عناوین دیگر مندرج در این فصل شامل سوال اصلی، فرضیه، مشکلات تحقیق، ادبیات تحقیق و . . . می باشد.

فصل اول این پایان نامه به مبحث رویکرد نظری می‌پردازد. در این فصل نظریه‌های مرتبط با مهاجرت در روابط بین‌الملل و علوم اجتماعی آورده شده است . به دلیل میان رشته‌ای بودن مهاجرت، نظریه‌های مختلف، کاربرد خود را در توضیحات مهاجرت دارا هستند، ولی جهانی شدن به دلیل ابعاد گسترده در زمینه‌های مختلف، نظریه ارجح و اصلی مورد استفاده در این تحقیق است

فصل دوم به رویکرد تاریخی می‌پردازد. در این فصل تاریخچه مهاجرت از سالهای دور و مراحل و دوره‌های مختلف ارائه شده است. در ادامه تاریخچه‌ای از مهاجرت زنان در جهان و آسیا بیان شده است

در فصل سوم، دو متغیر در این فرضیه و ارتباط این دو با مهاجرت نوشته شده است . الف: فقدان امنیت اجتماعی و ب: تبعیض جنسیتی، دو متغیر مورد بررسی در این تحقیق بوده اند. شاخصه‌هایی چون جنگ و خشونت، نابرابری و ناعدالتی در زمینه‌های مختلف چون محیط کار، آموزش، خانواده، جامعه، دادگاه‌های قضایی بررسی می‌شود. در این فصل خشونت و جنگ، به عنوان عوامل مهم در فقدان امنیت جهانی، به ویژه برای زنان در دنیا و خاورمیانه می باشد که می تواند انگیزه یا علت مهم مهاجرت باشد . خشونت می تواند به صورت ساختاری یا فردی باشد. خشونت‌های اعمال شده در خانواده یا در جامعه که اصولاً نشات گرفته از فرهنگ مرد سالاری در این جوامع است ، در ایجاد انگیزه‌های مهاجرت نقش دارد. جنگ، شاخصه مهمی است که به طور روشنی در خروج و مهاجرت و آوارگی انسانها نقش اساسی دارد. جنگ در کشورهای خاورمیانه از دیر باز فصل مهم تاریخ در این منطقه بوده است . در این بین، زنان و کودکان از قربانیان مهم در جریان منازعات می‌باشند که هم در کشور جنگ زده خود و هم بعد از مهاجرت با مشکلات عدیده ای روبرو می شوند. در قسمت دوازدهم فصل سوم به عوامل متعدد نابرابری در سه کشور اشاره شده است . اشاره به کنوانسیونها و

قطعنامه‌های مختلف جهانی، موارد شناخته شده تبعیض جنسیت و ایجاد انگیزه برای مهاجرت زنان، در این مبحث، بیان شده است.

در فصل چهارم به دو متغیر دیگر، قسمت اول بحران هویت با شاخصه، گذار ارزشها و هنجارها، تغییر نگرش مذهبی، قومیت و قسمت دوم: مشکلات اقتصادی و مهاجرت با شاخصه، کمبود دستمزد، بیکاری و منزلت کاری، اشاره شده و به تفصیل بیان گشته است. در قسمت اول، نگارنده به تعریفی از بحران هویت و ارتباط مسئله جهانی شدن و هویت، بحران هویت در دنیا و سه کشور مورد نظر و منجر شدن آن به مهاجرت، پرداخته است. قسمت دوم، اثرات جهانی شدن در نابرابری اقتصادی کشورهای مورد نظر و نتایج قابل مشاهده که در مهاجرت زنان تاثیر گذار است به تفصیل بیان شده است

در فصل پنجم و پایانی که فصل روش‌های آماری و تحلیل داده‌ها است، به طور گسترده و مفصل، توصیف و تحلیل متغیرها و نتایج آماری و ارتباط بین چهار متغیر مورد بحث با مهاجرت، ارائه شده است در بخش نتیجه گیری نیز به جمع‌بندی و ارائه نتایج کلی در اثبات فرضیه و مطالب گفته شده در فصول قبل پرداخته‌ایم.

فصل اول

مسابی نظری

علل متفاوت مهاجرت نتایج متفاوتی را از دیدگاه جامعه‌شناختی ایجاد خواهد کرد . به علت دلایل گوناگون در حرکت، هیچ تئوری واحدی را نمی توان برای توضیح جامع در فرایندهای مهاجرت تامین کرد . مطالعات مهاجرت به طور همزمان نیاز به رهیافت "از بالا به پایین" و از "پایین به بالا" دارد. چنین روشی باید تطبیقی و مقایسه‌ای و جهانی باشد. تئوریهای سیاست تطبیقی نسبت به تئوریهای روابط بین‌الملل به درک بیشتر سیاستهای مهاجرت کمک می‌کند ولی در عین حال ظهور اتحادیه اروپا و مفهوم گسترده امنیت ارتباط تئوریهای روابط بین‌الملل را با مطالعه سیاستهای مهاجرت افزایش می‌دهد. (Meyers, 2001: 1247)

تئوریهای مهاجرت به دلایل و پیامدهای مهاجرت در هر کشور پاسخ می‌دهند.

(Brettell and Hollifield, 2000: 84)

در مطالعه مهاجرت باید رهیافتهای چند رشته ای با چند روشی، فرضیه اساسی باشد در روش چند رشته‌ای در مهاجرت بیان می‌شود که مفهوم سازی متغیرهای مجزا یا موضوعات مطالعه در هر رشته چگونه هم پوشانی داشته یا مناسبات مشترک داشته باشند . مثلا مورخان از نظر تاریخی تجربه های مهم مهاجران، تئوریهای علوم سیاسی درباره دولت، تئوریهای جامعه‌شناسی درباره فرایند یکپارچگی مهاجرت، تئوریهای انسان شناسی درباره عملکرد متقابل قومی در مهاجرت صحبت می کنند. در مطالعات آکادمیک موضوعی چون مهاجرت و مهاجرت بین‌المللی ارتباط سیاسی و اثر سیاسی در شکل گیری ساختارها دارد این مسئله در دیدگاه اولیه افرادی چون مایکل پیوره (1979) کاستلز (1973) و والتن (1981) دیده می‌شود.

(Favell, 2008- 2009: 260, 262)

تئوریهای مربوط به مهاجرت مهم هستند چون به ما در درک حرکت افراد در زمینه های وسیعی چون اقتصادی و سیاسی کمک می‌کند برای مثال اگر خروج از ملل جهان سوم در نتیجه مشکلات اقتصادی است که